

Pavel připravil svět o jednu záhadu

EXPERIMENTÁLNÍ BADATEL PAVEL PAVEL ROZPOHYBOVAL SOCHY A ZACHRAŇUJE I KAPLIČKY

■ SLÁVKA PETRÁKOVÁ

STRAKONICE | Ještě jako školákovi se Pavlu Pavlovi dostala do ruky kniha Ericha von Dänikena Vzpomínky na budoucnost, aby za dvě desítky let sám stanul jedné záhadě tváří v tvář. Poté, co ho na svou expedici na Velikonoční ostrov, polynésy Rapa Nui, vzal Nor Thor Heyerdahl, stal se jediným člověkem v novodobé historii, který dokázal rozchodit sochy moai.

Kolikrát jste byl na Velikonočním ostrově?

Letos v únoru jsem tam byl poosmé. Letí se tam čtyřicet hodin s několika mezipřistáními.

Betonovou sochu moai jste ve Strakonicih poprvé rozhýbal v roce 1982. V čem byla vaše teorie revoluční?

Jedinečnost byla v tom, že jsem tvrdil a tvrdím, že sochy byly skutečně tak, jak legendy domorodců naznačovaly, transportovány vstoje kývavým pohybem. Já jim uvěřil a třicet let mi trvalo je obhájit. Výpočty jsem dokázal, že to je jediná dobrá cesta. Pak už odborníci jen spekovali, jestli byla socha víc předkloněná nebo jinak uvázaná.

Teorii přijal i norský cestovatel, badatel a spisovatel Thor Heyerdahl, se kterým jste nakonec jako mladíček ze socialistického Československa vyjel poprvé na Rapa Nui. Jak jste mu o sobě dal vědět?

Jeho adresu jsem získal, protože v té době byl členem Muzea Kon-Tiki v Oslu a zároveň bydlel v Itálii. Dva dopisy jsem mu psal já, dva šly z Náprstkova muzea v Praze. Do obou zemí. Došel mu ale jediný. Odpověděl během tří týdnů a překvapilo ho, že na



Strakonický rodák Pavel Pavel má moai i na dvoře.

FOTO | S. PETRÁKOVÁ

trově asi před čtyřmi lety, točil jsem s ním film, publikoval jsem jeho fotku v knížce, takže s ním spolupracuji. I jeho syn je Thor. Už čtvrtý. Je archeolog a dělá vykopávky na Velikonočním ostrově. Asi jsem jedním z mála badatelů, který spolupracuje už

že někdo na ní dál staví, i když je mi trochu líto, jaké publikační možnosti mají oni. Ale je to asi takhle. Americká univerzita měla moje podklady a mě v tom článku zmiňovala, takže je to svým způsobem pro mě drobná radost, zadostiučinění. Oni do toho mohli investovat poměrně více peněz, než kolik jsem byl kdy schopen dát dohromady.

Připouštíte po těch letech a nových technických možnostech jinou teorii o pohybu soch po Velikonočním ostrově?

Teorie je teorie. Někdo vymyslí, že sochy přesunuli mimozemšťané. Nové a lepší technické řešení nikdo nevymyslí. Výzkumy to podporují.

Kam se rozutekly vaše betonové sochy a repliky některých záhad světa?

Na strakonickém Podskalí je čtyřpůlmetrová socha moai, dvoumetrovou mám doma na dvoře, kopie jedné z bran britské pravěké svatyně Stonehenge v životní velikosti je pod strako-

nickou restaurací Hvězda. Další jsou u argentinského ataše na Slapech a třímetrovou jsem věnoval domu dětí na Letné. Lidé si je už ale vyrábějí sami. Rákosové čluny z pokusu na rybníce Svět časem zetlely.

Patnáct let jste komunálním politikem. To je spíše o usedlosti než o dobrodružství. Jak vzpomínáte na léta, kdy jste měl plnou hlavu soch z Rapa Nui nebo přepravy třicetitunových kvádrů po jezeře Titicaca v plavidlech z rákosy?

Byl jsem mladý a otevíraly se nám hranice, takže jsem se do všech těch věcí mohl pustit. Na Velikonoční ostrov jezdím, i na jezeře Titicaca jsem se byl podívat, ale péče o rodné město a rodina pohlcuje spoustu času. Byl to koníček a tak to zůstalo. Vzpomínám rád a pokračuji například přednáškami pro studenty na univerzitních kongresech.

Co vám vaše výpočty a teorie přinesly do života?

Seznámil jsem se se spoustou lidí. Například s předsedou Hospodářské komory Velké Británie. Naučil jsem se organizovat lidi v rizikových procesech a transportech, komunikovat se zahraničím. Rozšířil jsem akční rádius na pyramidu a v našich poměrech na viklany a přesuny a záchranu kapliček z míst, kde vadily.

Zbylo po českém strojním inženýrovi něco na Rapa Nui?

Zřídili tam muzeum, jehož jsem součástí. I mé kresby a fotografie.

Mohl by vás někdo následovat?

Jistě. Svět je stále plný záhad, ale já byl asi první a poslední, komu kdysi domorodci a památkáři povolili manipulaci s originální sochou moai.



Naučil jsem se organizovat lidi v rizikových situacích.

fotkách ze strakonického pokusu jsou v pozadí paneláky, a ptal se, co jsem se sochou moai vlastně dělal. Můj první dopis byl krátký, další korespondence už měla osm stránek. Psal se rok 1986, pozval mě na měsíční návštěvu Velikonočního ostrova. Po rozpořádání sochy mé teorii nejen uvěřil, ale dokonce ji obhajoval před vědeckou veřejností.

Mimochodem, má Thor Heyerdahl následovníky ve své rodině?

Jeho otec, majitel pivovaru, byl Thor, syn je také Thor. S ním jsem v telefonním i e-mailovém kontaktu. Setkali jsme se na Velikonočním os-

se třetí generaci Heyerdahlů.

Ted', po spoustě let se situace změnila a zdá se, že vaši myšlenku přijali za svou i Američané.

Američané vloni publikovali v National Geographic i v české verzi to, že sochy chodily vstoje. A přidali ná-kres mé metody. Přijali mou myšlenku a dál ji rozpracovávají. Mají na to vědce z univerzit. Já jsem to dělal s kamarádem jako amatér.

Je možné se nějak bránit?

Neměl jsem důvod oponovat. Oni potvrdili moji myšlenku a jsem rád,

Pavel Pavel

- **Narodil se 11. března 1957 ve Strakonicih.** Ukázal světu způsob transportu soch moai na Velikonočním ostrově, přepravu desítek tun těžkých kvádrů andezitu přes jezero Titicaca ve člunech z rákosy, usazení mohutného překladu na dva pilíře (záhada anglického Stonehenge).
- **Co jsou moai?** Několikametrové sochy na Velikonočním ostrově se vzhledem bytostí hledících do dálí. Jsou vytesané z vulkanického kamene tufu ve skále a přemístěné vstoje na místo.